

Can Vilar de la Muntanya - Mas Moragues - Mas Gombau

Sant Just Desvern

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Camí de la Muntanya, s/n.
Emplaçament A 300 m al sud-oest de can Carbonell.

Coordenades:

Latitud: 41.397994529874
Longitud: 2.0844089472101
UTM Est (X): 423462
UTM Nord (Y): 4583344

Classificació

Número de fitxa 08221 - 43
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Popular
Segle XIV-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BPU-61
BCIL número de registre 10258-I I per aprovació de la Comissió d'Urbanisme del 7 de maig de 1987.
Data aprovació: dj., 07/05/1987 - 12:00
Número inventari IPAC 19323; Inventari del Patrimoni Cultural del Parc Natural de la Serra de Collserola (nº SJT. 004).
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada

Titular: 000500400DF28C0001HB

Fitxes associades:

Rellotge de sol de can Vilar

Pou de registre de la mina de can Vilar 2 - Mina de can Vilar 2

Pou i safareig de la torre de Poma

Restes romanes de can Vilar

Barraca de vinya prop de can Vilar

Xiprer de can Vilà - can Vilar de la Muntanya

Camí de can Vilà al coll de les Torres

Olivera de can Vilà - can Vilar

Autoria de la fitxa Marina Peris i David Torres - Kuanum

Data de registre de la fitxa: dj., 17/10/2024 - 07:27

Descripció

Masia formada per un conjunt d'edificis diversos destinats a habitatge i a treballs agrícoles. L'aspecte actual és fruit d'ampliacions i reformes d'un cos original del segle XIV.

La casa primigènia, de planta rectangular i façana asimètrica, consta de planta baixa i pis a la qual se li adossa, a la meitat esquerra de la façana principal, un edifici de dues alçades.

L'edifici principal s'estructura a la planta baixa per un portal d'entrada emmarcat per brancals de pedra i una llinda d'arc de mig punt adovellat. A sobre d'aquest portal hi ha un plafó ceràmic de rajoles policromes. A banda i banda de la porta hi ha dues finestres verticals rectangulars enreixades.

Al primer pis destaca una finestra amb brancals i llinda de pedra, a més de tres obertures més amb el replà de finestra sobresortit respecte a la línia de façana. L'edifici queda cobert a dues aigües amb teula àrab, carener perpendicular a la façana i ràfecs ben marcats per protegir la façana de les inclemències del temps.

L'edifici adossat presenta a la planta baixa un arc peraltat de dimensions considerables que està parcialment tapiat, el cegament es va fer en algun moment per a poder instal·lar una porta rectangular de dues fulles. Al primer pis conserva una galeria d'arcs de mig punt que se sustenten per pilars de secció quadrada. Per sobre de la galeria es localitza un rellotge de sol rectangular realitzat amb un plafó ceràmic.

Can Vilar és una de les masies que té capella privada darrere del xiprer i és una finca molt rica en aigua procedent de mina i de pou.

Tot el conjunt queda tancat per un mur de pedra que conforma un espai interior a manera de pati, dins del qual es troben diferents construccions auxiliars. Una mina i un pou proveeixen d'aigua abundant a la masia i als seus horts.

Observacions:

El mas de can Vilar es troba dins de la serra de Collserola, espai que forma part de la Xarxa Natura 2000, una xarxa europea d'espais naturals protegits que té com a objectiu garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de les espècies de flora i fauna silvestres d'interès comunitari. El 5 de setembre de 2006, el Govern de Catalunya, amb l'Acord de Govern 112/2006, aprova la llista definitiva de LIC (Lloc d'Importància Comunitària) i de ZEPA (Zona Especial Protecció Aus) que configura la Xarxa Natura 2000 al nostre país.

El Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat), aprovat el 2020 amb aprovació definitiva per Acord de Govern de la Generalitat de Catalunya en sessió del 6 d'abril de 2021, estableix les directrius per a la preservació dels valors naturals i paisatgístics del parc, així com per a la regulació dels usos i activitats que s'hi desenvolupen. Aquest pla és l'eina principal per a la gestió sostenible de l'espai natural.

Història

Aquesta masia, coneguda al segle XIV com mas Moragues, ha experimentat diversos canvis al llarg dels segles. Cap a finals del segle XV i inicis del XVI passà a ser coneguda com a Mas Gombau, durant el segle XVII la masia fou anomenada Can Cardona de la Costa.

Durant l'epidèmia de pesta negra de 1651, la masia va ser l'escenari d'un dels primers casos documentats a Sant Just Desvern. Josep Santfeliu i Miró, hereu de la propietat, va morir el 10 d'abril d'aquell any. Davant del risc de contagi, es va descartar el seu enterrament al cementiri parroquial, i el cos va ser sepultat en una feixa propera a la casa, vora la riera. La seva família, seguint les mesures sanitàries de l'època, va quedar confinada en quarantena domiciliària. El rector mossèn Joan Bonells va deixar-ne constància al llibre d'òbits, on es recull la decisió de no enterrar-lo al fossar parroquial per evitar la propagació de la malaltia. També s'hi menciona que, a causa de les circumstàncies, no es van poder celebrar les exèquies habituals, ja que la seva família es trobava aïllada i no podia tenir contacte amb ningú (OCHOA, s.d.: 32).

Arrel del casament de la pubilla del mas amb Jacint Vilar, la masia passarà a prendre el nom actual. Al cadastre de 1716 ja consta com a propietat de Francesc Vilar Riera, fill de Baldiri Vilar i Maria Riera. Amb el pas dels anys, la masia va continuar transformant-se. Una inscripció situada al portal indica la data de "1778" i el nom de "Pau Vila", qui va dur a terme reformes importants a l'edifici.

Des de la dècada de 1990, la masia ha adquirit una nova funció i és la seu del Centre d'Equitació Poni Club Catalunya.

Bibliografia

CARDONA, Daniel; DE FABREGUES-BOIXART, Oriol; FERRER, Xavier; GUASCH, David; MALARET, Antoni; MORAN, Josep; NUET, Josep; PANAREDA, Josep Maria; PÉREZ, Jordi; RENOM, Mercè (1987). *Sant Just Desvern, un paisatge i una història*. Ajuntament de Sant Just Desvern, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

FONT GRASA, Pere; REVERTER SALA, Teresa (2010). *L'Abans de Sant Just Desvern: Recull gràfic 1870-1975*. Col·lecció Baix Llobregat. El Papiol: Editorial Efadós / Ajuntament de Sant Just Desvern.

OBIOLS AUTONELL, Aina (2003). *Un patrimoni que es fa mirar. Sant Just Desvern*. Ajuntament de Sant Just Desvern.

OCHOA GONZÁLEZ, Juli (2023). *Petits relats de Sant Just i la comarca*, p 30-33. Sant Just Desvern.

PÉREZ SÀNCHEZ, Miquel; SANAHUJA TORRES, Dolors; (1985). "Itinerari d'arquitectura de Sant Just Desvern. *Recorregut urbà i de masies de muntanya*". *Quaderns d'Estudis Santjustencs II*. Ajuntament de Sant Just Desvern.

PÉREZ SÀNCHEZ, Miquel; ROURA NUBIOLA, Margarida; SANAHUJA TORRES, Dolors; SOLIAS ARÍS, Josep Maria (1982-1986). *Catàleg i Pla Especial de Protecció i Rehabilitació del Patrimoni Arquitectònic de Sant Just Desvern*. Fitxa 61. Ajuntament de Sant Just Desvern.

SALA CERVERA, Teresa. (2015). *"La història de 50 dones de la primera meitat del s. XX"*. *Miscel·lània d'Estudis Santjustencs XIX*. Sant Just Desvern, p. 465 i altres.

SBERT PÉREZ, Olga; MASDÉU TÉRMENS, Raimon (2019). "El territori de Sant Just Desvern en el segle XVIII. L'anàlisi del Cadastre de 1716". *Miscel·lània d'Estudis Santjustencs*, núm. 23.

TENAS ALIBÉS, Antonio (1947). *Notes històriques del poble i parròquia de Sant Just Desvern*. Barcelona.

VIDAL JANSÀ, Mercè (coord.); MESALLES, Jordi; PIZARRO, Lluís (2002). *Guia del patrimoni arquitectònic de Sant Just Desvern*. Fitxa 11. Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Sant Just Desvern.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[Can Vilà. Pobles de Catalunya](#)

[Can Vila. Parc Natural de Collserola](#)

[El territori de Sant Just Desvern en el segle XVIII. Centre d'Estudis Santjuste...](#)

[Petits relats de Sant Just i la comarca](#)

<http://patrimoni.santjust.net/mobile/91>

